

AKRAN ZORBALIĞI

VELİ SUNUMU

(LİSE)

AKRAN ZORBALIĞI NEDİR?

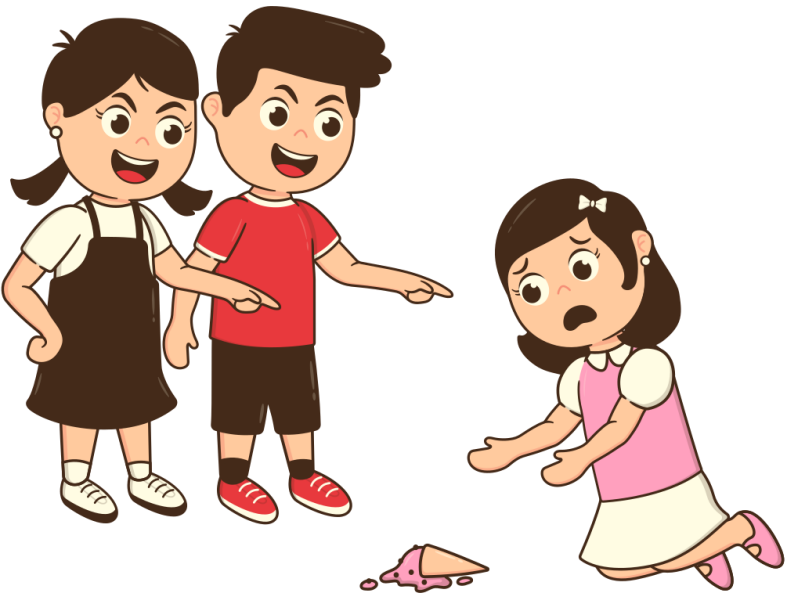
Bir öğrenciye/öğrencilere yöneltilen, içinde neden olmayan, zorba ve kurban arasında güç dengesizliğinin olduğu, tekrarlayıcı nitelikte bir tür saldırganlık olarak tanımlanmaktadır .

BİR DAVRANIŞIN AKRAN ZORBALIĞI OLARAK TANIMLANMASI İÇİN ÜÇ TEMEL ÖZELLİK GEREKMEKTEDİR:

1. Kasıtlı olarak zarar verme amacı güden saldırgan davranışlar olması
2. Süreklilik özelliği taşıması, bir başka deyişle zorbanın bu tür eylemleri bir kez değil devamlı olarak yapması
3. Zorba ve kurban arasında fiziksel ya da psikolojik güç dengesizliğinin olması

AKRAN ZORBALIĞI YAPILAN ALANLAR:

- Sınıf • Koridor • Okul bahçesi • Oyun sahası (basketbol, futbol) • Kantin
- Yemekhane • Tuvalet • Spor salonu, soyunma odası • Atölye ve laboratuvar • Okul servisi veya okul yolu • Yatakhane ve banyo (yatılı okullarda)

AKRAN ZORBALIĞININ TÜRLERİ

Fiziksel zorbalık

Sözel zorbalık

İlişkisel/sosyal zorbalık

Sanal zorbalık

FİZİKSEL ZORBALIK

- Vurmak • İtmek • Tükürmek • Tekme atmak
 - Çelme takmak • Saçını çekmek
- Eşyalarına zarar vermek • Sırasını çizmek
 - Sandalyesini altından çekmek veya sandalyesine boya sürmek
- Sınıfa/tuvalete kilitlemek • Tuvaletin kapısını açmak

SÖZEL ZORBALIK

SÖZEL ZORBALIK: ÇOCUĞA YÖNELİK OLUMSUZ SÖZEL İFADELERİN KULLANILMASIDIR

- İsim/lakap takmak • Hakaret etmek • Küfürlü konuşmak • Bağırarak • Azarlamak • Laf ile sataşmak
- Küçük düşürücü sözler söylemek • Alay etmek, dalga geçmek

İLİŞKİSEL/SOSYAL ZORBALIK

İLİŞKİSEL/SOSYAL ZORBALIK: ÇOCUĞUN ARKADAŞLIK/SOSYAL İLİŐKİLERİNE ZARAR VERMEYİ HEDEFLEYEN DAVRANIŞLARIN YAPILMASIDIR.

- Hakkında dedikodu yapmak ve yaymak
- Arkadaő grubundan dışlamak
- Rezil etmeye/küçük düŐürmeye çalıŐmak
- Okul dışı aktivitelere dahil etmemek
- Görmezden gelmek
- Kıs kıs gülmek
- YalnızlaŐtırmak
- Tehdit etmek
- Utandırmak
- Taklit etmek

SİBER ZORBALIK

SİBER ZORBALIK; BİR BİREYİN DİĞER BİREY YA DA GRUP TARAFINDAN HEDEF SEÇİLEREK ELEKTRONİK TEMELLİ İLETİŞİM ARAÇLARI YOLUYLA TEKRARLAYICI BİR BİÇİMDE RAHATSIZ EDİLMESİ OLARAK TANIMLANMIŞTIR

SİBER ZORBALIKLA YAPILAN DAVRANIŞLAR:

- Rahatsız edici mesajlar göndermek
- Sosyal medya siteleri aracılığıyla rahatsız etmek
- Kişiden habersiz sosyal medya hesabı açmak
- Fotoğraflarını izinsiz kullanmak
- Kişiyi kötüleyen/küçük düşüren paylaşımlarda bulunmak
- Sosyal medya hesaplarından dışlamak
- Özel fotoğraf ve görüşmelerini diğer kişiler ile paylaşmak

-Araştırmalar ilköğretim okullarında zorbalığın ortaöğretim okullarına oranla daha yaygın olduğunu yansıtmaktadır . Bunun nedeni olarak;yaş ilerledikçe kendini koruma yollarını bilmesidir.

-Lise yıllarında daha çok sözel ve ilişkisel/Sosyal zorbalık görülmekle beraber siber zorbalıkta görülmektedir.

AKRAN ZORBALIĞINDA 4 FARKLI GRUPTAN YER ALAN ÖĞRENCİLER BULUNUR:

1. Zorbalık yapanlar
2. Zorbaliğa maruz kalanlar(kurban)
3. Hem zorbalık yapan hem de aynı zamanda zorbaliğa maruz kalanlar
4. İzleyiciler (olaya tanıklık edenler)

ZORBALIK YAPAN ÖĞRENCİLERİN GENEL ÖZELLİKLERİ

- Kenidini güçlü hissetme ve gösterme çabası
- Empati kurmakta zorlanmaları
- Yetişkinlere ve otoriteye karşı gelme
- Okul içi ve dışında saldırgan davranışlar sergilemeleri
- Öfke kontrolünün zayıf olması

ZORBALIĞA MARUZ KALAN ÖĞRENCİLERİN GENEL ÖZELLİKLERİ:

İçe dönük, kaygılı, güvensiz, çekingen ve ürkek oldukları, düşük özsaygı ve sosyal beceri düzeyine sahip oldukları, arkadaşlarının çok az olduğu ve sosyal olarak sıkça dışlandıkları görülmektedir.

HEM ZORBALIK YAPAN HEM ZORBALIĞA MARUZ KALAN ÇOCUKLAR

Her iki grubun özelliklerini taşımaktalar(Zorbalık yapan ve kurban)
Hem kaygılı hem saldırgan davranışlar gösterirler

SEYİRCİLER: BU GRUP DA KENDİ İÇİNDE DÖRT AYRI TİPTE SINIFLANDIRILMIŞTIR.

Pekiştiriciler, aktif seyirci rolünde zorbayı çeşitli şekillerde kışkırtmakta,

Pasif izleyiciler olan biteni görmüyormuşçasına davranmaktadırlar.

Asistan tip katılımcılar, fiziksel olarak zorbaya yardım etmekte, bir nevi yardımcı rolünü üstlenmektedirler.

Son grupta yer alan **savunucular** ise kurbana yardım etmeye çalışıp zorbayla yüzleşebilen öğrencilerdir.

ZORBALIK ÖNCESİ EBEVEYNLERE ÖNERİLER

- Aileler çocuklarına daha çok zaman ayırmaları ve zorba davranışları konusunda ara ara bilgilerini güncellemeleri,
- Çocuklarının telefon ve internet gibi ortamlarda kimlerle arkadaşlık ettiklerini takibi yapılması,
- Çocukları dinlemeleri ve iyi ilişkiler geliştirmeleri,

ZORBALIK ÖNCESİ EBEVEYNLERE ÖNERİLER

-Zorbalığın önlenmesine yönelik temel ilkelere biri; bir yandan sıcak, samimi, pozitif,yetişkinlerin katılımının olduğu, diğer taraftan kabul görmeyen davranışların uygun yöntemlerle sınırlandırıldığı bir okul, hatta ev ve aile ortamı yaratmaktır.

-Konulan kurallar ve sınırlamalar, düşmanca olmayan bir tarzda olmalı, fiziksel yaptırımlar ya da cezalar uygulanmamalı ve mümkün olduğunca tutarlı olunmalıdır.

ZORBALIK ÖNCESİ EBEVEYNLERE ÖNERİLER

- çocuğunuzla sağlıklı bir iletişim halinde olup okul içi ve okul dışı faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olunmalı
- Demokratik aile tutumu benimsenip çocukla oluşturulan ilişkide kurallar ve sınırlar çocukla birlikte netbir şekilde oluşturulmalıdır.

ZORBALIKLA KARŞILDIĞINDA EBEVEYNLER İÇİN ÖNERİLER

-Zorba veya kurban olan öğrencilerin ailelerinin çocuklarıyla empati kurması ve durumu tartışmak yerine çocuklarının duygularını ve hissettiklerini anlamaya çalışması

-Ailelerin sorunu öğrendiğinde sakin kalması, durumu daha da güçleştirmemek için çaba göstermesi

ZORBALIKLA KARŞILDIĞINDA EBEVEYNLER İÇİN ÖNERİLER

Ailelerin çocuklarının düşünceleri, duyguları ya da sosyal tercihleri hakkında yargılayıcı olmaması gerekmektedir. Eleştiriler çocuğun kendini daha da kötü hissetmesine neden olacaktır. Ailelerin her davranışından önce kendisine “Ona nasıl yardımcı olabilirim?” diye sorması gerekmektedir.

ZORBALIKLA KARŞILDIĞINDA EBEVEYNLER İÇİN ÖNERİLER

-Ailelerin durumu tek başına çözmeye çalışmaması gerekmektedir. Okul ve paydaşları da katarak çözüm bulmaya çalışılması çocuğun yararına olacaktır

- Çocuğa başkalarına saygı duymayı ve farklılıkları kabul etmeyi öğretin.

ZORBALIKLA KARŞILDIĞINDA EBEVEYNLER İÇİN ÖNERİLER

- Okul ile mutlaka iletişime geçin.
- Psikolojik danışman/rehber öğretmen ve öğretmenleriyle iş birliği içerisinde olun.
- Gerektiği zaman uzman desteği almaktan çekinmeyin.

KAYNAKÇA

https://cankayaram.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/06/06/119806/dosyalar/2021_12/15160434_AKRAN-ZORBALIGI-ONLEME-PROGRAMI.pdf?CHK=b5646638787c89bba0a0d927147c3bf5, 18.09.2024 saat:09:00

TÜRKTAN, Ş. (2013). ZORBALIKLA BAŞ ETMEYE YÖNELİK AKRAN DESTEK PROGRAMININ ORTAOKUL 6. Ve 7. Sınıf öğrencilerinin zorbalıkla baş etme becerilerine etkileri Yayınlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.

TOTAN, TARIK, "OKULLARDA ZORBALIĞI ÖNLEMEDE EĞİTİMCİLERE VE AİLELERE ÖNERİLER" AİBÜ, EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ, CİLT 7, SAYI 2 (2007), 190-202

GÖKLER, RIZA. OKULLARDA AKRAN ZORBALIĞI, ULUSLARARASI İNSAN BİLİMLERİ DERGİSİ, CİLT 6, SAYI 2, 2009

ERDUR BAKER, Ö. VE KAVSUT, F. (2007). AKRAN ZORBALIGININ YENİ YÜZÜ: SİBER ZORBALIK. EĞİTİM ARASTIRMALARI DERGİSİ, 2(27).

https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_09/27111309_Akran_ZorbalYYY-_Lise_Veli_Sunumu.pdf, tarih:16.09.2024 saat:11:00